
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 1/2023

PÖYTÄKIRJA

AIKA MAANANTAINA 3. HUHTIKUUTA 2023 klo 10.20–12.02
PAIKKA hybridikokous (Zoom ja Physicum A311)

JÄSENET

~~professori Maija Aksela (UH)~~
~~professori Mikko Alava (Aalto)~~
professori Kari J. Eskola (JYU)
vararehtori Jari Hämäläinen (LUT)
~~vararehtori Henrik Kuunttu (JYU), varapuheenjoht-~~
vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)
laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)
vararehtori Ossi Naukkarinen (Aalto)
vararehtori Kai Nordlund (UH), puheenjohtaja
~~provosti Jarmo Takala (TAU)~~
dekaani Sasu Tarkoma (UH)

VARAJÄSENET

~~varadekaani Samuli Siltanen (UH)~~
apulaisprofessori Andrea Sand (Aalto)
~~professori Paul Greenlees (JYU)~~
~~professori Panja Luukka (LUT)~~
professori Ari Jokinen (JYU)
~~yliopistotutkija Matti Kalliokoski (HIP hlöstö)~~
~~johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)~~
~~professori Harri Lipsanen (Aalto)~~
~~professori Minna Palmroth (UH)~~
~~professori Lasse Laurson (TAU)~~
~~professori Simo Huotari (UH)~~

PUHEENJOHTAJA vararehtori Kai Nordlund
ESITTELIJÄT johtaja Katri Huitu
ASiantuntijat controller Seidi Sadesalo, tutkimuskoordinaattori Antti Vähkönen
SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

---

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.20 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 3/2022 kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a.* Valmisteluryhmän 1–2/2023 kokouksen muistiot (*liitteet 2–3*)
- b.* Säteilyturvakeskuksen liitännäisjäsenyyden jatkosopimus 2023–2027 (*liite 4*)
- c.* CERN:in pääjohtaja Fabiola Gianotti Helsingin yliopiston kunnia-tohtoriksi
- d.* HIP:in verkostoitumistilaisuus CERN:issä 13.12.2022
- e.* HIP:in joulukahvit Kumpulassa 20.12.2022
- f.* Spätind 2023 – Nordic Conference on Particle Physics 3.1.–8.1.2023
- g.* CERN:in kansainvälisten asioiden johtajan Charlotte Warakaullen vierailu opetus- ja kulttuuriministeriössä, työ- ja elinkeinoministeriössä ja eduskunnassa 14.3.–15.3.2023
- h.* työhyvinvointikysely 8.3.2023–22.3.2023
- i.* työfysioterapeutin kierros HIP:in tiloissa Kumpulassa 25.1.2023 ja 9.5.2023
- j.* HIP mukana CERN:in World Environment Day -ohjelmassa 5.6.2023
- k.* HIP:in kesäharjoittelu CERN:issä ja ESRF:ssä vuonna 2023: hakemuksia yhteensä 60, valittuja 14: AU 3, HY 4, JYU 2, LUT 1, TU 4
- l.* CERN:in oma kesäharjoittelu ja FAIR:in Get Involved -ohjelma
- m.* FIRI 2023 -haku ja FIRI 2021:
FIRI 2023: rahoitushakemus CMS ja ALICE -kokeita varten sekä FAIR:in in-kind-rakentamiseen; tulossa kutsuhaku FAIR:in lisärahoitukseksi

- n.* HIP:in tutkimukseen liittyviä rekrytointeja jäsenyliopistoissa: CLOUD-projektista apulaisprofessori Katrianne Lehtipalo ilmakedä-tieteiden ja fysiikan professoriksi Helsingin yliopistoon 1.5.2023 alkaen
- o.* Helsingin yliopiston tutkimuksen arvioinnin välitarkastelussa HIP:ille erittäin myönteistä palautetta
- p.* Suomen NATO-jäsenyyden tuomat mahdollisuudet HIP:ille (keskus-telu)

5. Vuoden 2022 toimintakertomuksen hyväksyminen

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintakertomus. HIP:in toimintakertomus vuodesta 2022 on pöytäkirjan liitteenä (*liite 5*). Toimintakertomus sisältää katsauksen vuoden 2022 toimintaan ja talouteen sekä tilastoja tuloksista ja henkilöstöstä.

Esitys: Johtokunta hyväksyy HIP:in toimintakertomuksen vuodesta 2022.

Päätös: Esityksen mukaan.

6. Vuoden 2023 lopussa päättyvät projektit ja niiden arvioinnit

Vuoden 2023 lopussa päättyvät kolmivuotiset projektit sekä ohjelmajohtajien ja projektipäälliköiden kaudet ovat pöytäkirjan liitteessä (*liite 6*).

SAB:in vuoden 2022 suositusten perusteella arvioidaan keväällä 2023 vuoden lopussa päättyvät projektit:

- Ydinaineen ohjelman ISOLDE-projektin (projektipäällikkö Janne Pakarinen, JYU) arvioitsijoina Maria Borge (Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, CSIC) ja Bradley Cheal (University of Liverpool)
- Teknologiaohjelman projektien Materials for Accelerator Technology (MAT) (projektipäällikkö Flyura Djurabekova, UH) ja X-ray spectroscopy for materials in extreme conditions (XTREME) (projektipäällikkö René Bès, UH) arvioitsijana professori Roger Webb (University of Surrey)

Johtokunta päättää 2/2023 kokouksessaan 1.1.2024 alkavista tutkimusprojekteista ja 3/2023 kokouksessaan 1.1.2024 aloittavista projektipäälliköistä.

7. CMS-ohjelman johtajan valinta

Tutkimuslaitoksen työjärjestyksen 5 §:n mukaan tutkimuslaitoksen kullakin tutkimus--ohjelmalla on johtokunnan nimeämä johtaja, jolta edellytetään ohjelma-alansa hyvää hallintaa, kokemusta tutkimustyön johtamisesta, kykyä ja valmiutta yliopistorajat ylittä-vään yhteistyöhön sekä omaa aktiivista panosta tutkimus- tai kehitystoimintaan. Ohjel-man johtaja nimetään tehtävänsä määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Työjärjestyksen mukaan ohjelman johtajan tehtävänä on:

- vastata ohjelmansa tieteellisestä ja muusta toiminnasta johtokunnan vuosittain hyväksymien toimintaa, taloutta ja henkilöstöä koskevien suunnitelmien määrittämissä rajoissa,
- tehdä tutkimuslaitoksen johtajalle ehdotukset ohjelmansa tutkimus- ja kehitysprojekteista, tutkimus- ja henkilöstösuunnitelmasta, muusta toiminnasta sekä taloudesta, sekä
- toimia tutkimuslaitoksen valmisteluryhmän jäsenenä aloitteellisesti ja pitkäjänteisesti edistäen valmisteluryhmälle nimettyjä tehtäviä.

CMS-ohjelman johtajan, professori Kenneth Österbergin viisivuotinen ohjelmajohtajakausi päättyy vuoden 2023 lopussa. Tätä ennen Österbergillä oli kolmevuotinen CMS-ohjelman johtajakausi. CMS-ohjelman johtajan valinta oli esillä keskusteluasiiana.

Päätös: Avataan sisäinen ilmoittautumismenettely CMS-ohjelman johtajan valintaan. Ohjelmajohtajan valintaa koskevan esityksen johtokunnalle valmistelevat Katri Huitu, Kari Eskola sekä teknologiaohjelman johtaja Filip Tuomisto.

8. Ilmaisinelaboratorion johtajan valinta

Ilmaisinelaboratorio on Fysiikan tutkimuslaitoksen ja fysiikan osaston yhteinen laboratorio, joka sijaitsee Kumpulan kampuksen Physicumissa. Ilmaisinelaboratorio on ollut HIP:in pysyvä tukitoiminto 1.1.2017 lukien johtokunnan 3/2016 päätöksellä.

Laboratoriolla on tietotaito, laitteisto ja tilat kaasua- ja puolijohdesäteilyilmaisinten kehittämiseen kansainvälisissä hiukkas- ja ydinfysiikan kokeissa. Ilmaisinelaboratorion tehtävänä on 1) tukea kokeellista toimintaa ilmaisinelaboratorion kehityksessä ja instrumentoinnissa, 2) osallistua opetukseen ja yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen, ja 3) osallistua tutkimuksen ja muun toiminnan lisäresurssien hankintaan. Ilmaisinelaboratorion toimintaa tukee ohjausryhmä, jonka jäsenistä päättää tutkimuslaitoksen johtaja.

HIP:in työjärjestyksen 7 §:n mukaan ilmaisinelaboratoriolla on johtokunnan nimeämä johtaja. Johtajalta edellytetään vankkaa kokemusta laboratoriotyöstä ja kykyä laboratorion johtamiseen. Johtajan tehtävänä on vastata laboratorion toiminnan tuloksellisuudesta ja laadusta, sekä ohjausryhmän linjausten mukaisesti allokoita resursseja tutkimukselle. Johtaja hallinnoi laboratorion toimintaa tutkimuslaitoksen vuosittaisen talousarvion määrittämissä rajoissa. Johtaja vastaa laboratorion työnjaosta sekä koordinoi laboratorioturvallisuuden vastuita.

Yli-insinööri, dosentti Eija Tuominen on johtanut ilmaisinelaboratoriota 1.1.2014 alkaen. Eija Tuominen aloittaa toisen työnantajan palveluksessa 1.5.2023.

Esitys: Ilmaisinelaboratorion johtajaksi nimetään yliopistotutkija (staff scientist), dosentti Matti Kalliokoski ajalle 1.5.2023–13.10.2023. (*Liite 7.*)

Päätös: Esityksen mukaan.

Lisäksi johtokunta päätti, että ilmaisinelaboratorion johtajan valintaan avataan sisäinen ilmoittautumismenettely. Ilmaisinelaboratorion johtajan valintaa valmistelevat Katri Huitu, CMS-ohjelman johtaja Kenneth Österberg ja fysiikan osastonjohtaja Simo

Huotari tai hänen nimeänsä edustaja fysiikan osastolta. Ilmaisinelaboratorion johtaja nimetään johtokunnan 2/2023 kokouksessa.

9. HIP:in valtakunnallisen tehtävän rahoitus 1.1.2025 alkaen

Fysiikan tutkimuslaitos saa opetus- ja kulttuuriministeriöltä sopimuskaudella 2021–2024 rahoitusta valtakunnallisen tehtävänsä hoitamiseen. Vuonna 2023 HIP:in valtakunnallisen tehtävän rahoitus on 2 646 000 euroa, joka on 62 % tutkimuslaitoksen arvioidusta kokonaisbudjetista. Valtakunnallisen tehtävän rahoituksesta seuraavalla sopimuskaudella ei ole vielä sovittu.

HIP:in johtaja on valmistellut taustamuistion, jota yliopistot voivat käyttää vaikuttamistyössään HIP:in valtakunnallisen rahoituksen jatkumisen puolesta (*liite 8*).

CERN:in kansainvälisten asioiden johtaja Charlotte Warakaulle on vierailut 14.3.–15.3.2023 opetus- ja kulttuuriministeriössä ja työ- ja elinkeinoministeriössä. Lisäksi Warakaulle tapasi vierailunsa aikana eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan johtoa ja parlamentaarisen tki-ryhmän jäsenen.

Asia oli esillä keskusteluasiana.

10. Tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) kokous 28.8.–29.8.2023

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 8 §:n mukaan tutkimuslaitoksella on tieteellinen neuvottelukunta, jonka toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu jäseninä 6–10 kansainvälisesti ansioitunutta asiantuntijaa tutkimuslaitoksen harjoittaman perustutkimuksen ja teknologiatoinnin aloilta. Neuvottelukunnan jäsenistä vähintään puolet on ulkomaalaisia. Neuvottelukunnan jäsenet nimeää HIP:n johtokunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida HIP:n toimintaa ja antaa sitä koskevia suosituksia johtokunnalle.

SAB:in kokous pidetään Kumpulassa 28.8.–29.8.2023, ja neuvottelukunta laatii kokouksen jälkeen raportin.

Tieteellinen neuvottelukunta on pyytänyt valmistelua tai etukäteistä pohdintaa vaativia kysymyksiä ennen kokousta. Johtokunnan jäsenet voivat lähettää kysymyksensä HIP:in johtajalle heinäkuun loppuun mennessä.

11. Tulevia tapahtumia

- COSINUS General Meeting 19.–21.4.2023 Helsingissä
- teknologiaohjelman Materials for Accelerator Technology sekä X-ray spectroscopy for materials in extreme conditions -projektien arviointi 31.5.–1.6.2023
- BootCamp CERN:issä 5.–11.6.2023
- ydinaineen ohjelman ISOLDE-projektin arviointi 12.6.–13.6.2023
- HIP:in henkilöstön kesäretki 14.6.2023

- teoriaohjelman ohjelmakokous 17.8.2023
- SAB:in kokous Kumpulan kampuksella 28.8.–29.8.2023
- Hiukkasfysiikan päivä Jyväskylässä 12.10.2023

12. Muut asiat

Ei muita asioita.

13. Johtokunnan seuraavat kokoukset

Johtokunnan 2/2023 kokous pidetään perjantaina 13.10.2023 klo 13.15–15.00 hybridi-kokouksena.

Johtokunnan 3/2023 kokous pidetään alustavasti CERN:issä marras-joulukuussa. Johtokunnan jäsenille lähetetään CERN:in matkaa koskeva kysely. HIP maksaa osallistujien majoitukset ja ruokailut CERN:issä.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.02.

Kai Nordlund
Vararehtori, johtokunnan puheenjohtaja

Tuulikki Laurila
Hallintopäällikkö, johtokunnan sihteeri

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus